

Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінің докторанты Шауенова Меруерт Ауесхановнаның «6D010100 - Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындаған «У.Кайқауыстың «Қабуснамасындағы» педагогикалық идеялар негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлау» тақырыбындағы диссертациясына ресми рецензент, п.ғ.к., доцент Р.К.Керимбаеваның

СЫН ПІКІРІ

1. Зерттеу тақырыбының өзектілігі мен оның жалпы ғылыми және жалпы мемлекеттік бағдарламалармен (практиканың және ғылым мен техника дамуының сұраныстарымен) байланысы

Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру», «Ұлы даланың жеті қыры» атты бағдарламалық мақаласында жас ұрпақтың ұлттық кодын қалыптастыру, оларды рухани-адамгершілікке тәрбиелеу мәселесін көтерген. Бабалар мұрасының рухани құндылықтарын білім беру жүйесінде пайдалану арқылы болашақ педагогтердің кәсіби-тұлғалық қасиеттерін қалыптастыру мәселесі зерттеудің өзектілігін көрсетеді.

Ұлы дала ойшыларының тәлім-тәрбиелік идеялары мен ой-пікірлерін болашақ мектепке дейінгі педагогтер жақсы меңеріп, оны өзінің кәсіби қызметінде пайдалануының маңызы зор. Себебі бала дамуындағы тұлғалық қалыптасудың сензитивті кезеңі мектепке дейінгі шақ екендігін ескерсек, осы кезеңдегі рухани-адамгершілік тәрбенің мәні ерекше. Ұлы ғұламалардың тәлім-тәрбиелік идеяларымен сусындап өскен ұрпақтың ұлттық коды қалыптасқан, рухани тұлғасы бай, ізгілікті болары сөзсіз.

Бүгінгі жаһандану заманында жаңа ғасыр балаларын рухани құндылықта тәрбиелеуде болашақ педагогтердің этнопедагогикалық, этнопсихологиялық даярлығының маңыздылығы зерттеу тақырыбының өзектілігін, оның жалпы ғылыми мен мемлекеттік бағдарламалармен тікелей байланысын көрсетеді. Осы тұрғыда болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін У.Кайқауыстың «Қабуснамасындағы» педагогикалық идеялар негізінде даярлаудың көкейкестілігі нақтылана түседі.

Диссертациялық жұмыстың тақырыбы практикалық және ғылым маңызды заман талабының сұранысынан туындайды

2. Ізденушінің диссертациясында тұжырымдалған әрбір нәтижесінің, тұжырымдары мен қорытындыларының негізделу және шынайылық дәрежесі.

Шауенова Меруерт Ауесхановнаның диссертациясында тұжырымдалған әрбір нәтиже ғылыми тұрғыда негізделген. Атап айтқанда:

-Зерттеу мәселесінің теориялық негіздерін айқындауда, отандық және шетелдік ғалымдардың философиялық, психологиялық, педагогикалық ғылыми зерттеулері мен ой-тұжырымдарына талдау жасаған. У. Кайқауыстың педагогикалық идеяларының қалыптасуына ықпал еткен қоғамдық және саяси-әлеуметтік жағдайларға сипаттама берілген.

- У.Кайқауыстың педагогикалық идеялары арқылы болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлау мәселесі теориялық-әдіснамалық тұрғыда негізделген.

- У.Кайқауыстың педагогикалық идеялары халық педагогика сабақтастығында анықталған.

- Кайқауыстың «Қабуснамадағы» педагогикалық идеялар негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалып, даярлау шарттары анықталған.

- «Қабуснамадағы» педагогикалық идеялар негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлаудың әдістемесі жасалып, нақты тәжірибелік-эксперименттік жұмыс жүргізілген.

Ізденушінің диссертациясында тұжырымдалған әрбір нәтижесінің, тұжырымдары мен қорытындыларының негізделуі және шынайылық дәрежесі, автордың тыңғылықты зерттеу жүргізгенін көрсетеді.

Зерттеу тақырыбына байланысты ғылыми материалдарға жан-жақты талдау жүргізгендігі, диссертация мәтінінің ғылыми стильде жазылғандығы, тілінің түсініктілігі, сілтемелер соңында автордың ой тұжырымы келтірілгенді және әр тараудың өзара сабақтасытықта байланысып, жүйелілік пен бірізділік сақталғандығын көруге болады.

3. Ізденушінің диссертацияда тұжырымдалған әрбір ғылыми нәтижесі мен қорытындысының жаңалық дәрежесі.

-У.Кайқауыстың педагогикалық идеяларының қалыптасуына ықпал етуші қоғамдық және саяси-әлеуметтік жағдайларына сипаттама беріліп, «Қабуснаманың» ғылыми еңбектерде зерттелу жайы мен У.Кайқауыстың педагогикалық идеяларының отандық және шетелдік ғылымдағы маңызы туралы зерттелген *ғылыми нәтиже жаңа.*

- У.Кайқауыстың педагогикалық идеялары негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлаудың теориялық және әдіснамалық негіздері анықталған *ғылыми нәтиже жаңа.*

-У.Кайқауыстың өмірі мен шығармашылығы және оның педагогикалық идеяларының бастаулары анықталып, «Қабуснамадағы» тәрбие мазмұны мен олардың тәрбиелік әлеуеті халық педагогикасы құралдарымен байланыста анықталған *ғылыми нәтиже жаңа.*

-Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін У.Кайқауыстың педагогикалық идеялары арқылы даярлаудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалып, даярлау шарттары анықталған *ғылыми нәтиже жаңа.*

-«Қабуснамадағы» педагогикалық идеялар негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлаудың әдістемесі жасалып, нақты

тәжірибелік-эксперименттік жұмыс жүргізілген, ұсыныстар берген *ғылыми нәтиже жаңа*.

4. Ізденушінің алған нәтижелерінің тиісті өзекті мәселені, теориялық немесе қолданбалы міндетті шешуге бағытталатындығы.

Шауенова Меруерт Ауесхановнаның диссертациясында алынған нәтижелер өзекті мәселені шешуге бағытталынған. Докторанттың зерттеу жұмысынан келтірілген тұжырымдар, ережелер мен қағидалар теориялық анықтамалардың өзара логикалық байланысы, алынған нәтижелер мен тұжырымдар теориялық немесе қолданбалы міндетті шешуге бағытталғанын көруге болады. Болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін У.Кайқауыстың «Қабуснамасындағы» педагогикалық идеялар негізінде даярлаудың элективті курсы жасалып, тәжірибеге енгізілген.

Зерттеу нәтижелерін жоғары педагогикалық оқу орындарында, мұғалімдердің біліктілігін арттыру және қайта даярлау институтында мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің білім беру үдерісінде пайдалануға болады. Алынған ғылыми нәтижелері бойынша ресми талаптарды толығымен қанағаттандыратын, әрі өз бетінше жеке орындалған, аяқталған ғылыми еңбек болып табылады.

5. Диссертацияның негізгі қағидасының, нәтижесінің тұжырымдары мен қорытындыларының жариялануының жеткілікті толықтығына растама.

Диссертацияның негізгі қағидасының, нәтижесінің тұжырымдары мен қорытындыларының жариялануы докторанттың жұмысы бойынша жарияланым сәйкестігімен дәлелденеді.

Олар диссертанттың 11 еңбегінде көрініс тапқан: Scopus компаниясының деректер базасына кіретін ғылыми журналында, ҚР Білім және ғылым министрлігінің Білім және Ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда, отандық және шетелдік халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар материалдары жинақтарында, ғылыми журналдарда жарияланған.

6. Диссертация мазмұнындағы және рәсімделуіндегі жетістіктер мен кемшіліктер.

Зерттеу жұмысының жоғарыда көрсетілген жетістіктерімен қатар, оның мазмұны мен құрылымында кемшіліктер кездеседі:

1) Болашақ педагог-тәрбиешілерді У.Кайқауыстың педагогикалық идеялары негізінде даярлаудың шарттары кесте түрінде ұсынылса.

2) Диссертацияда орфографиялық, стилистикалық қателер кездеседі.

Жоғарыда көрсетілген кемшіліктер мен ұсыныстар зерттеу жұмысының жалпы мазмұнына нұқсан келтірмейді, диссертациядағы жалпы нәтижелерінің теориялық және практикалық ғылыми құндылығын төмендетпейді.

7. Диссертацияның Ғылыми дәрежелер беру Ережелерінің талаптарына сәйкестігі

Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінің докторанты Шауенова Меруерт Ауесхановнаның «У.Қайқауыстың «Қауыснамасындағы» педагогикалық идеялар негізінде болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерін даярлау» тақырыбындағы философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациялық жұмысын қорғауға ұсынуға болады.

Ресми рецензент, М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университетінің доценті, п.ғ.к.

Р.К.Керимбаева

